

Sygn. akt

III AUa 273/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **4 listopada 2015 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Urszula Kocyłowska SSA Marta Pańczyk-Kujawska
	Protokolant	st.sekr.sądowy Małgorzata Leniar

po rozpoznaniu w dniu **4 listopada 2015 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **K. M.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o składki na ubezpieczenie zdrowotne

na skutek apelacji wniesionej przez organ rentowy

od wyroku **Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu**

z dnia **18 grudnia 2014 r.** sygn. akt **III U 539/14**

I. **zmienia częściowo zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddala odwołanie w części dotyczącej żądania ustalenia braku obowiązku zapłaty składek wraz z odsetkami za zwłokę za okres od lipca 2002 r. do grudnia 2002 r.,**

II. **dalej idącą apelację oddala.**

III. **Sygn. akt III AUa 273/15**

Uzasadnienie

wyroku z dnia 4 listopada 2015r.

Decyzją z dnia 26 lutego 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. stwierdził, że K. M. zalega z opłatą składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od czerwca do grudnia 2002r. na kwotę 685,79 zł ,co z odsetkami za zwłokę liczonymi na dzień wydania decyzji w kwocie 997 zł stanowi o łącznym zadłużeniu w wysokości 1.682,79 zł. W podstawie prawnej decyzji powołane zostały : art. 83 ust. 1 oraz art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013r.,poz. 1442 ze zm.). W uzasadnieniu zaś faktycznym przyjętego rozstrzygnięcia organ rentowy w lapidarny sposób naprowadzał ,że stosownie do art. 46 ust. 1 w/w ustawy systemowej wnioskodawca był obowiązany do samoobliczania i odprowadzania składek na ubezpieczenie zdrowotne , stąd uchybienie temu obowiązkowi skutkować musi wydaniem przedmiotowej decyzji.

Wnioskodawca K. M. odwołał się od w/w decyzji ZUS do Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu. W odwołaniu z dnia 24 marca 2014r. wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez stwierdzenie braku obowiązku zapłaty przypisanej należności , wnioskodawca podniósł zarzut przedawnienia roszczenia organu rentowego . Niezależnie od tego odwołujący naprowadzał ,że w 2002r. pobierał rentę rolniczą z której potrącane były składki na ubezpieczenie zdrowotne ,zaś prowadzona przez niego wówczas równoległe pozarolnicza działalność gospodarcza nie miała ciągłego charakteru, co obrazuje osiągnięty za ten rok przychód w wysokości zaledwie 1340 zł.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 24 kwietnia 2014r. pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. o oddalanie żądania wnioskodawcyz braku dostatecznych podstaw faktycznych i prawnych. Odrzucając zarzut przedawnienia dochodzonej należności organ rentowy podawał ,że objęte zaskarżoną decyzją składki na ubezpieczenie zdrowotne wnioskodawcy są pochodną prowadzonej przez niego działalności gospodarczej w sytuacji równoczesnego pobierania renty rolniczej , przy czym obowiązek ubezpieczeń zdrowotnych

z tytułu działalności gospodarczej potwierdzony został dopiero – na wniosek ZUS

z dnia 26 czerwca 2008r. - decyzją Dyrektora (...) Oddziału Wojewódzkiego (...) z/s w R. z dnia 5 sierpnia 2008r., która to decyzja stała się prawomocna z dniem 23 stycznia 2010r. W tej sytuacji dziesięcioletni termin przedawnienia składek uległ w w/w okresie zawieszeniu, stosownie do art.24 ust.5 e ustawy

z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013r.,poz. 1442 ze zm.). Równocześnie pozwany organ rentowy podawał, że jakkolwiek powyższa decyzja Dyrektora (...) Oddziału Wojewódzkiego (...) z/s w R. obejmowała okres od 1 grudnia 2000r. do 11 lipca 2005r. , to wyniki przeprowadzonego następnie przez ZUS postępowania wyjaśniającego wykazały ,iż w okresie od stycznia 2003r. do lipca 2005r. wnioskodawca nie miał obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne. Stąd ostatecznie ustalona

w zaskarżonej decyzji kwota zobowiązania obejmująca nie przedawniony okres od czerwca do grudnia 2002r.

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu, po rozpoznaniu odwołania K. M., wyrokiem z dnia 18 grudnia 2014r. (sygn. akt III U 539/14) zmienił zaskarżoną decyzję ZUS ustalając ,że wnioskodawca nie jest zobowiązany do zapłaty składek na ubezpieczenie zdrowotne wraz z odsetkami za zwłokę za okres od czerwca do grudnia 2002r. Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy ustalił, że K. M.w okresie od 23 marca 1999r. do 30 kwietnia 2006r. pobierał rentę rolniczą. Równocześnie w okresie od 1 grudnia 2000r. do 11 lipca 2005r. wnioskodawca prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą pod nazwą SERWIS (...)M. K.– pośrednictwo finansowe, współpraca z bankami w zakresie windykacji udzielonych kredytów . Z tego tytułu opłacone zostały składki na ubezpieczenie zdrowotne jedynie za trzy pierwsze miesiące tj. grudzień 2000r. oraz styczeń i luty 2001r. W związku z ujawnieniem tego faktu przez ZUS dopiero w lutym 2008r. i po wdrożeniu postępowania wyjaśniającego , w dniu 20 czerwca 2008r. organ rentowy zwrócił się do Dyrektora (...)Oddziału Wojewódzkiego Funduszu Zdrowia z wnioskiem o ustalenie obowiązku i okresu podlegania przez K. M.ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej. Decyzją z dnia 5 sierpnia 2008r. Dyrektor (...)Oddziału Wojewódzkiego (...)stwierdził, że wnioskodawca był objęty obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego

z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie od 1 grudnia 2000r. do 11 lipca 2005r. Rozpatrując odwołanie wnioskodawcy od przedmiotowej decyzji Prezes NFZ decyzją z dnia 17 września 2008r. utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję. Na w/w decyzję K. M. w dniu 30 października 2008r. wniósł skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Postanowieniem

z dnia 14 grudnia 2009r. sygn. akt VII SA/Wa 1932/08 Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie odrzucił skargę K. M. z powodu nie uiszczenia wpisu sądowego. Postanowienie to uprawomocniło się z dniem 23 stycznia 2010r.

Na podstawie przeprowadzonego następczo przez ZUS postępowania wyjaśniającego, uzyskanych w jego trakcie informacji o wysokości pobieranej renty rolniczej oraz uzyskiwanych przychodach z tytułu działalności gospodarczej, organ rentowy ustalił, iż w okresie podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu wnioskodawca nie miał obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od stycznia 2003r. do lipca 2005r. Ostatecznie –zaskarżoną w niniejszym postępowaniu –decyzją z dnia 26 lutego 2014r. ustalono zaległość w opłacie składek zdrowotnych za okres od czerwca do grudnia 2002r. na kwotę 685,79 zł, co z odsetkami za zwłokę liczonymi na dzień wydania decyzji w kwocie 997 zł stanowiło o łącznym zadłużeniu wnioskodawcy w wysokości 1.682,79 zł. W świetle powyższych ustaleń Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu uznał żądanie odwołania za w pełni zasadne, a zaskarżoną decyzję ZUS za naruszającą prawo. Dokonując bowiem oceny prawnej sprawy Sąd

I instancji – w ślad za odwołującym – uznał przedawnienie dochodzonej przez organ rentowy należności. Przyjmując co do zasady 10 letni termin przedawnienia składek na ubezpieczenie zdrowotne wnioskodawcy (przy podaniu jak kształtował się ten termin na przestrzeni całego okresu, począwszy od dnia wymagalności pierwszej składki, aż do chwili obecnej, z przywołaniem zarówno art. 24 ust. 4 ustawy z dnia

13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych jak i uchwał Sądu Najwyższego odnoszących się do nie przedawnionych do dnia 31 grudnia 2002r. składek tj. uchwały z dnia 2 lipca 2008r., II UZP 5/08 oraz z dnia 8 lipca 2008r. I UZP 4/08) Sąd Okręgowy stwierdził, że w okolicznościach faktycznych przedmiotowej sprawy nie doszło ani do przerwy ani do zawieszenia biegu tego terminu w rozumieniu przepisów w/w ustawy systemowej, co skutkuje wygaśnięciem zobowiązania wnioskodawcy odpowiednio :

- za czerwiec 2002r. w dniu 11 lipca 2012r.;
- za lipiec 2002r. w dniu 11 sierpnia 2012r.;
- za sierpień 2002r. w dniu 11 września 2012r.;
- za wrzesień 2002r. w dniu 11 października 2012.;
- za październik 2002r. w dniu 13 listopada 2012r.;
- za listopad 2002r. w dniu 11 grudnia 2012r.;
- i za grudzień 2002r. w dniu 11 stycznia 2013r.

Odnosząc się przy tym w szczególności do twierdzeń pozwanego organu rentowego o zawieszeniu terminu przedawnienia w okresie postępowania związanego z przesądzeniem o obowiązku ubezpieczenia zdrowotnego K. M. tj. od 26 czerwca 2008r. do 23 stycznia 2010r. (art.24 ust.5 e ustawy systemowej) Sąd Okręgowy podkreślał, że wydana w tym przedmiocie decyzja Dyrektora (...) Oddziału Wojewódzkiego (...) nie tylko, że nie miała swego umocowania prawnego

(jako, że z art.109 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych –tekst jednolity Dz. U. z 2008r. Nr 164, poz.1027 ze zm.- wynika jedynie, że dyrektor oddziału wojewódzkiego funduszu rozpatruje indywidualne sprawy z zakresu ubezpieczenia zdrowotnego, zaś przepisy w/w ustawy nie przewidują, że objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym następuje na podstawie takiej decyzji), to nadto nie mogła być ona dla ZUS prejudykatem skoro organ rentowy był władny we własnym zakresie rozstrzygnąć tę kwestię, jako przesłankę decyzji zobowiązującej wnioskodawcę do uiszczenia składek na ubezpieczenie zdrowotne. W

podstawie prawnej wyroku ,oprócz wyżej wskazanych przepisów prawa materialnego ,powołany został art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

Wyrok Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu z dnia 18 grudnia 2014r. zaskarżony został przez pozwanego Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział

w R.. W apelacji z dnia 27 stycznia 2015r. pozwany organ rentowy zarzucając naruszenie prawa materialnego przez nieuzasadnioną odmowę zastosowania art.24 ust.5 e ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015r. ,poz.121) ,co doprowadziło do błędnego przyjęcia przedawnienia należność składkowych wnioskodawcy, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania, względnie uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi.W uzasadnieniu wniesionego środka odwoławczego skarżący w szczególności podnosił ,że w świetle art. 68 w/w ustawy systemowej nie był kompetentny do przesądzenia o obowiązku ubezpieczenia zdrowotnego wnioskodawcy , a jedynie do wymierzenia składek będących pochodną tego obowiązku ,stąd konieczność uprzedniego przesądzenia tej kwestii wstępnej przez jedynie w tym wypadku właściwy organ tj. działającego na podstawie art.109 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r.

o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2008r. Nr 164, poz.1027 ze zm.) Dyrektora (...) Oddziału Wojewódzkiego (...) . Dlatego też należało przyjąć ,iż w okresie tego toczącego się postępowania tj. od 26 czerwca 2008r. do 23 stycznia 2010r. doszło do skutecznego zawieszenia biegu terminu przedawnienia stosownie do art.24 ust.5 e ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych .

Wnioskodawca K. M. nie ustosunkował się do treści apelacji organu rentowego.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, rozpoznając apelację pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R., zważył co następuje;

Zarzut apelacji naruszenia prawa materialnego przez bezzasadną odmowę zastosowania art.24 ust.5 e ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015r.poz.121 ze zm.) jest w pełni zasadny , nie mniej jednak w okolicznościach faktycznych przedmiotowej sprawy jego podzielenie nie może jeszcze prowadzić do uwzględnia w całości wniosku zaskarżenia. Przyjmując nawet bowiem ,iż we wskazywanym przez organ rentowy okresie od 26 czerwca 2008r. do 23 stycznia 2010r. (tj. przez 577 dni –vide- wyczenie ZUS z akt płatnika) doszło do skutecznego zawieszenia biegu terminu przedawnienia należności składkowych wnioskodawcy(o czym poniżej) stwierdzić i tak wypadnie ,że należność za miesiąc czerwiec 2002r. uległa przedawnieniu z dniem 8 lutego 2014r. ,skoro zaskarżona decyzja wymiarowa pochodzi już z daty 26 lutego 2014r. Stąd ostateczna jedynie częściowa weryfikacja rozstrzygnięcia Sądu I instancji , sprowadzająca się do przesądzenia o obowiązku zapłaty przez K. M. składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od lipca do grudnia 2002r.

Przystępując tym samym do wyrażonego na wstępie poglądu o trafności zarzutu skarżącego , Sąd Apelacyjny chciałby z całą mocą podkreślić, że wbrew temu co przyjął Sąd I instancji, decyzja Dyrektora (...) Oddziału Wojewódzkiego (...) w sprawie ustalenia obowiązku ubezpieczenia zdrowotnego wnioskodawcy miała swoje pełne umocowanie w art.109 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r.

o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015r. ,poz.581) – w przeciwnym razie nie doszłoby w ogóle do wydania takiej decyzji - zaś organ rentowy nie mógł też samodzielnie przesądzić tej kwestii , bowiem to byłoby możliwe jedynie wówczas gdyby był władny orzec o obowiązku ubezpieczeń społecznych odwołującego z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego

z dnia 29 stycznia 2014r. II UZ 70/13 LEX nr 1436076, czy pochodzący z tej samej daty wyrok tego Sądu II UK 257/13 LEX nr 1438803) . Tymczasem w świetle obowiązujących w tamtym okresie przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych

(art.9 ust 5) wnioskodawca, jako pobierający świadczenie rentowe (rentę rolniczą

z KRUS) , podlegał jedynie dobrowolnie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Tym samym do wydania przez pozwany organ rentowy decyzji wymiarowej ustalającej wysokość zobowiązania wnioskodawcy z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne -przewidzianej w art.68 ust.1 pkt 1 lit. c ustawy z dnia 13 października 1998r.

o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015r.poz.121 ze zm.) -konieczne było uprzednie przysądzenie (spornej jak miało się okazać) kwestii wstępnej istnienia samego obowiązku ubezpieczenia zdrowotnego K. M. z tytułu prowadzonej przez niego ,w okresie pobierania renty, pozarolniczej działalności gospodarczej . Tak też się i stało , i to dopiero prawomocna decyzja Dyrektor (...) Oddziału Wojewódzkiego (...) dała podstawę do prowadzenia przez organ rentowy dalszego postępowania wyjaśniającego , którego celem było już samo określenie wysokości zobowiązania . W tym miejscu właściwym bowiem będzie też przypomnienie , że stosownie do art. 82 w/ w ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych , obowiązek zapłaty składek uzależniony był zarówno od wysokości pobieranej przez wnioskodawcę renty jak i wysokości osiąganego z tytułu działalności gospodarczej przychodu , co ostatecznie doprowadziło do ograniczenia zobowiązania K. M. do zapłaty składek z okresu objętego treścią zaskarżonej decyzji .

Z tych wszystkich więc wyżej naprowadzonych względów –przyjmując ostatecznie ,iż w okresie od 26 czerwca 2008r. do 23 stycznia 2010r. doszło do zawieszenia biegu terminu przedawnienia składek na ubezpieczenie zdrowotne wnioskodawcy -

i na podstawie art.386 §1 k.p.c. i art.385 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

ZARZĄDZENIE

(...),

(...).

.